

Déli Hirlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

MEGHALT A KIRÁLY

A belügyminiszter táviratilag értesítette Temes-Torontál vármegye prefekturáját, hogy Őfelsége I. Ferdinánd, Románia koronás királya, ma éjjel 2 óra 17 perckor a sinajai Pelisor-kastélyban jobb létre szenderült

Meghívás a trónra

I. Ferdinánd, Románia királya, mint Hohenzollern-Sigmaringen herceg 1865. augusztus 25-én született a sigmaringeni kastélyban Németországban. Másodszülött fia volt Hohenzollern-Sigmaringen Lipót hercegnek és Antónia portugál hercegnőnek. Gondos nevelésben részesült és katonai pályára lépett. Unokaöccse volt az 1866-ban Románia fejedelmévé választott Hohenzollern-Sigmaringen Károly hercegnek, aki fejedelemből 1881 tavaszán az egész román nemzet lelkesedése közepette Románia királyává koronáztatott. Minthogy Károly királynak 1869-ben Wied Erzsébet hercegnővel — aki Carmen Sylva név alatt örökbecsű irodalmi babérokat szerzett — kötött házassága gyermektelen maradt, szükségessé vált a trónöröklés kérdésének rendezése. Károly király választása unokaöccsére, Ferdinánd hercegre esett, aki 1886. november 14-én hívására az országba jött. Rokonszenves egyéniségével hamarosan megnyerte a vezető román politikusok és a nép szeretetét és ennek tudható be, hogy 1889. március 17-én Románia parlamentje törvénybe iktatta trónöröklési jogát.

A fiatal trónörökös, aki rangjánál fogva tagja lett a szenátusnak is, nagy szorgalommal és odaadással foglalkozott a közügyekkel. 1892-ben eljegyezte Mária edinburghi hercegnőt, akivel 1893. január 10-én Sigmaringen kastélyában házasságra lépett. A házasság igen boldog volt és azt az idők során Isten öt gyermekkel áldotta meg. Első gyermekük volt Károly herceg, aki 1893 végén született a Szinaja melletti gyönyörű Peles kastélyban.

Második gyermekük Erzsébet, aki később görög királyné lett, majd

utána született Mariora, a jelenlegi jugoszláv királyné, Miklós herceg, majd Mircea herceg, aki azonban egészen fiatalon meghalt, végül a szépséges Ileana hercegnő. Az ifjú trónörökösné hamarosan megtanulta az ország nyelvét és szívében-lelkében teljesen románná lett. Mint trónörökösné élénk részt vett a különböző jótékonyági akciókban és társadalmi mozgalmakban.

Királyá koronázása

Károly király a világháború kitörése után röviddel, 1914. október 11-én örökre lehunyta szemét. Az ország uralkodását Ferdinánd király vette át. Mikor a következő esztendőben Románia is beleavatkozott a világháborúba, Ferdinánd király sokat időzött a hadsereg kö-

tántra és így Romániára nézve is szerencsés kimenetellel végződött Nagyrománia megeremtése, a különböző nemzeti aspirációk beteljesülése elválaszthatatlan marad Ferdinánd király nevével.

A békekötés után a király és a királyné legfőbb teendőjüknek tekintették, hogy az ország konszolidációját elősegítsék. Hogy ez sikerült, abban nagy része van Ferdinánd király egyéniségének. Mikor az országban újra rend volt, a király uralkodásának kilencedik esztendejében megkoronáztatta magát. A koronázás Gyulafehérvárott ment végbe, azon a dombon, ahol egykor Vitéz Mihály fejedelem táborozott. Az ujonnan épült impozáns koronázási dóm előtt történt szabad ég alatt a koronázás 1922. októberében. Az egyházi szertartást nagy papi segédlettel Cris-tea Miron pátriárka végezte, utána pedig Bratianu Jonel akkori miniszterelnök kezéből a király átvette a diszes koronát és azt térdeplő helyzetben, szeméit az ég felé emelve, saját maga tette a fejére. Azután leemelte a feléje nyújtott bársonypárnáról a királynői koronát és azt Mária királynő fejére helyezte, majd felemelte térdelő hitvesét, magához ölelte és megsókolta.

A király és a királyné együttesen sok ízben bejárták az országot, hogy annak vidékeit ésnépét megismerjék. Ferdinánd király minden törekvése mindig az volt, hogy uralkodása alatt az ország megszilárduljon és virágozzék. Az állam ügyei iránt mindig élénken érdeklődött és a szakminiszterekkel rendszeresen referáltatott magának. Még legutolsó betegsége ideje alatt sem szünt meg gondoskodása országáról és minden államügyet pontosan ismert.

rében és élénk részt vett a hadműveletek vezetésében. Mária királyné is kivette részét a háborúból, amennyiben személyesen intézte a hadikórházak ügyeinek fővezetését, gondja volt a hadiárvákra és nem feledkezett meg a hadiözve-

gyek könnyeinek letörléséről sem. A királyi pár az egész háború alatt búbán és bajban mindig együtt volt a román nemzettel és a német megszállás alatt a kormányval együtt Jassyban várta a dolgok jobbrafordulását. A háború az án-

A király és a kisebbségek

Ferdinánd király mint uralkodó és ember egyaránt jeles tulajdonságokkal ékeskedett. Különösen a szíve volt tele jóssággal és ennek tudható be az, hogyha az ország valamely részében nagyobb szerencsétlenség történt, személyesen látogatott el a helyszínére, hogy szavaival vigasztalást adjon. Azonban nem maradt meg a puszta szónál és a szerencsétleneken anyagilag is igyekezett segíteni. Sok millióra rug az az összeg, melyet Ferdinánd király sajátjából juttatott sorsüldözött embereknek.

A kisebbségek iránt is állandó és jóakaratu érdeklődéssel viseltetett. Megértette azt a nagy tragédiát, mely a jogára alá került kisebbségi nemzetek lelkében végbement. Éppen ezért jóssággal és balzsamos szavakkal igyekezett helyzetüket megkönnyíteni és az új helyzetbe való beleszokásukat könnyebbé tenni. Az ország különböző részeiben tett látogatásai alkalmával szívesen fogadta a kisebbségek küldöttségeit és elbeszélgetett azok vezetőivel. Élénken érdeklődött a kisebbségek egyházi, iskolai, kulturális és gazdasági viszonyairól. A magyarság iránti szimpátiájának több ízben adott kifejezést és — mint a királyné — szeretettel rendelt a maga lakosztálya részére magyar motívumos iparművészeti cikkeket.

Minden kisebbségi ember előtt azonban feledhetetlen marad az, amit Ferdinánd király legutolsó temesvári tartózkodása alkalmával a Tiszti Kaszinóban rendezett banketten kijelentett:

Az uralkodó felemelkedett székéről és érces hangján kijelentette:

— Azt akarom, hogy Romániában minden polgár egyforma és elégedett legyen. Azt akarom, hogy a kisebbségek elégedettek és teljes joguak legyenek!

Felesleges lett volna a királynak ezeket a nagyjelentőségű szavait éretáblákra vésní, sokkal kitörölhetetlenebb betűkkel élnek ezek a szavak minden kisebbségi román állampolgár lelkében. Ezeket a szavakat a király intő utmutatásul adta minden kormányának és azokról a szavakról késő utódainak sem szabad megfeledkezni.

Ferdinánd király közel nyolc esztendőig uralkodott az új területeken lakó nemzeti kisebbségek felett, akik az egész idő alatt mindig jóindulatot tapasztalhattak részéről. Hogy tiszta szándékai nem mindig valósultak meg, az nem rajta mulott.

A király a Bánságban

I. Ferdinánd király első ízben 1923 őszén látogatott el Temesvárra és a Bánságba. A király el volt ragadtatva a várostól és annak nagy és fényes jövőt jósolt. A király akkori temesvári tartózkodásához fűződik az új temesvári színház alapkövének ünnepélyes letétele. Ferdinánd király sorra látogatta akkor a különböző temesi községeket: Girodát, Jezvint, Lovrint, Billédet, Nagykomlóst és még még egy csomó falut. Mindenütt elismeréssel nyilatkozott a tapasztalt kulturáról és a gazdaságról. Fogadta a nép egyszerű gyerme-

keit és szívélyesen elbeszélgetett azokkal.

Második hivatalos látogatása — amelyre Mária királyné is elkísérte — 1925. őszén volt. Ezen a második látogatáson tette le a király a mehalai görög keleti román székesegyház alapkövét. A Bánságot igen szerette az uralkodó és vadászni is többször eljött a Temes megyében levő gazdag vadászterületekre. Ilyen alkalmakkor — ha nem is hivatalosan — néhány órára mindig belátogatott a városba. Egy alkalommal megtörtént, hogy Kecskeméti Sándor látványos látogatás előtt autó állt meg és abból egy vadászruhás ur szállt ki és betért az üzletbe. Zsebkést kért és közben a személyzet a vevőben, aki szakértelemmel nyilatkozott az eléje tett zsebkések minőségéről, felismerte az ország királyát, aki rövid és barátságos beszélgetés után távozott.

Az uralkodó betegsége

A királyt, aki másfél esztendő előtt töltötte be életének hatvanadik évét, alattomos belső betegség támadta meg. Belső támadt és az udvari orvosok tanácsára a múlt esztendőben elutazott a franciaországi Vichy fürdőhelyre, ahol több hetet töltött. A múlt év őszén azonban a betegség kiújult és az orvosi tudomány minden ellenküzdelme dacára egyre nagyobb méreteket öltött.

Januárban a híres Hartmann német orvosnár ment meghívásra Bukarestbe, majd a világhírű Sluys dr. brüsszeli radiológust hívták betegágyához. Ugyanakkor rádiumot is hoztak az országba a király kezelésére. Ez a kezelés láthatólag jól tett a királynak és annyira felgyógyította, hogy az uralkodó elhagyhatta ágyát, fogadta minisztereit, tanácskozott velük az ország dolgairól és a nép előtt is mutatkozott. Mikor fivére eljött látogatására Bukarestbe, maga is kihajtatott a pályaudvarra a szeretett vendég elé. Nagy lelkesedést keltett csak nemrég az, hogy a király ellátogatott a Nemzeti Színház egyik előadására. Mikor az uralkodó alakja az udvari páholyban megjelent, az emberek kendőiket lobogtatták felé és szünni nem akaró éljenzésben törtek ki. A tomboló lelkesedés percekre megakasztotta az előadás folytatását.

Ugy látszott, hogy az uralkodó állapotában a javulás most már tartós lesz és orvosai s környezete már arról kezdtek tanácskozni, hogy a király husvét táján utókurára Sziciliába menjen és ott Taormina enyhe klímájában töltsön el pár hetet, amíg teljesen felépül. A múlt esztendő este aztán az ország közvéleménye megdöbbenve olvasta, hogy az uralkodó állapota váratlanul ismét súlyosabbra fordult. Az udvari orvosok távirati hívására Sluys dr. is megint eljött Brüsszelből. Aggódva tettek meg mindent az uralkodó életének megmentésére. Az egész ország pedig féltő aggodalommal leste a király állapotáról időközönként kiadott hivatalos jelentéseket.